

1.

Als je vroeger voorbij Sittard over de Limburgse heuvels kwam dan zag je in het dal het trotse mijnencomplex liggen. Daar is tegenwoordig niets meer van over.

Ik ben als kind opgegroeid in de tijd dat de mijnen voorspoed brachten in Zuid Limburg, maar sinds hun sluiting verdween niet alleen de belangrijkste bron van werkgelegenheid, maar veranderde ook drastisch het panorama van mijn jeugd.

Dat was erg wennen voor de bewoners van de mijnstreek: ondergronds gingen de mijnen dicht, bovengronds veranderde het vertrouwde uitzicht ingrijpend. De schoorstenen, de schachten, de koeltorens, de industriële bedrijvigheid die ooit de horizon domineerde, het werd allemaal rigoureus afgebroken. Hoe zal dat destijds gegaan zijn in de hoofden van de Limburgers? De culturele schok, de abrupte overgang, de kloof is in de voormalige Oostelijke Mijnstreek nog steeds voelbaar.

2.

Wat er voor de mijngebouwen in de plaats is gekomen, bestaat uit groenvoorziening, woonwijken en zakelijk beton. Er is tijdens de grootscheepse sloop van het oorspronkelijke mijnlandschap niet of nauwelijks nagedacht over het behoud van architectonische iconen, industrieel erfgoed in deze streek. Of het moet het conserveren zijn de twee liftschachtgebouwtjes van de Oranje Nassamijn naast het NS-station van Heerlen.

3.

Het NS-station van Heerlen is in veertig jaar aan zijn tweede herbouw toe. De eerste herbouw uit 1985 bleek een faliekante vergissing. Het nieuwste en prestigieuze stationsproject *Het Maankwartier* met woon, werk en winkelfunctie is in 2017 voltooid en moet zowel de bezoekers als bewoners van Heerlen verwonderen. Het voornaamste doel is het versukkelde noordelijke en meer welvarende zuidelijke deel van de stad – voorheen gescheiden door het spoor - intensief met elkaar te verbinden, te integreren.

Als ontwerper en van oorsprong Heerlenaar zie ik het opnieuw ontwikkelde stationsgebied als een kans om een project te realiseren dat de Heerlenaren niet alleen met trots vervullen kan, maar ook met historisch besef. Immers in de huidige stationsbuurt bevindt zich reeds het mijnmuseum, verscholen in een gerestaureerd gebouw van een eerder genoemde mijnliftschacht. Een overblijfsel van wat Heerlen ooit aanzien gaf. Bovendien, langs het huidige spoor, op

4.

noordelijke stadgrond, bevindt zich een leegstaand kantorencomplex dat in 1974 in de plaats kwam voor de bedrijvigheid van de mijnen: het inmiddels alweer verlaten CBS-gebouw van G.J.W. Snelder.

Wat gaat er met dit oude CBS-kantoor gebeuren?

Ik pleit ervoor dat een deel van dit gebouw weer plaats maakt voor een echte Heerlense Highlight, een gebeurtenis in de vorm van een gebouw, waar je als je eenmaal binnen bent, dezelfde beleving ondergaat als in het Pantheon in Rome of het Guggenheimmuseum in New York; waarmee je mensen naar Heerlen trekt, een bezienswaardigheid die teruggrijpt op het roemrijke mijnverleden.

5.

Ik heb het over een nagebouwde koeltoren, waar je naar binnen kunt, waar je kunt opstijgen of afdalen via een wentelende hellingbaan zoals in het Guggenheimmuseum en waar je de stad Heerlen via een wandeling door de geschiedenis tot het uiterste kan leren kennen, iets gaat begrijpen van wat er ooit leefde. Boven en onder de grond.

Het moet echter niet alleen 'n wandeling zijn in het verleden maar gedeeltelijk ook in het heden en naar de toekomst.

De open vrije vloer is bruikbaar voor bijeenkomsten, als forum, verzamelplaats, feestruimte, bedenk het maar. Het openbare plein bij de toren is geëigend voor festivals, concerten, herdenkingen.

Boven op de toren krijg je een overweldigend uitzicht over Parkstad; en vanuit omgekeerd perspectief: wanneer je in het Heuvelland arriveert, zie je ook weer 'n beetje hoe de horizon ooit was. Het gaat ook om een oriëntatiepunt.

6.

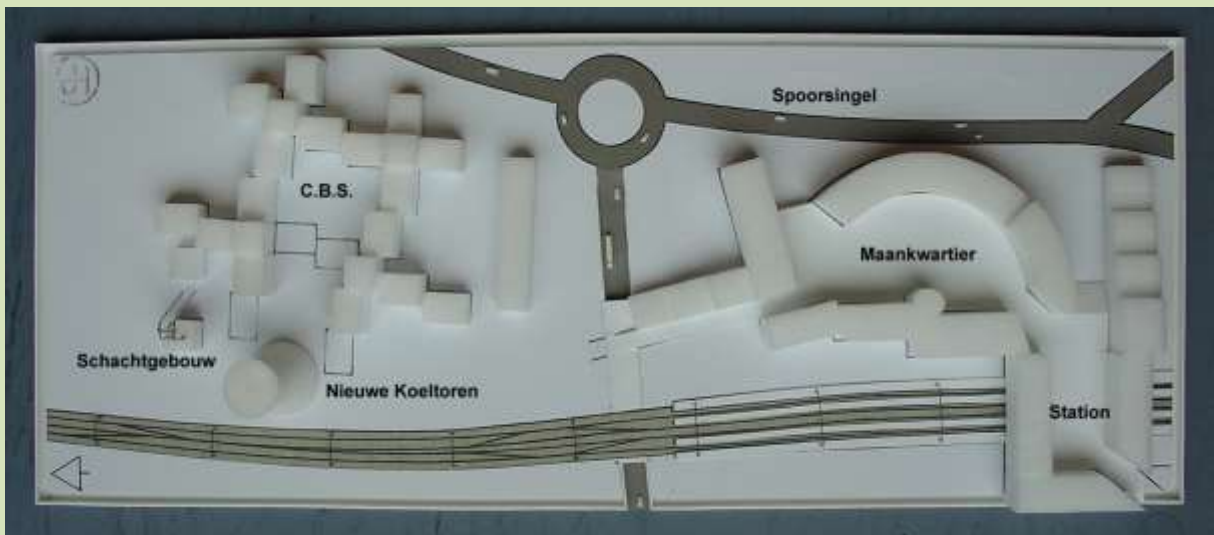
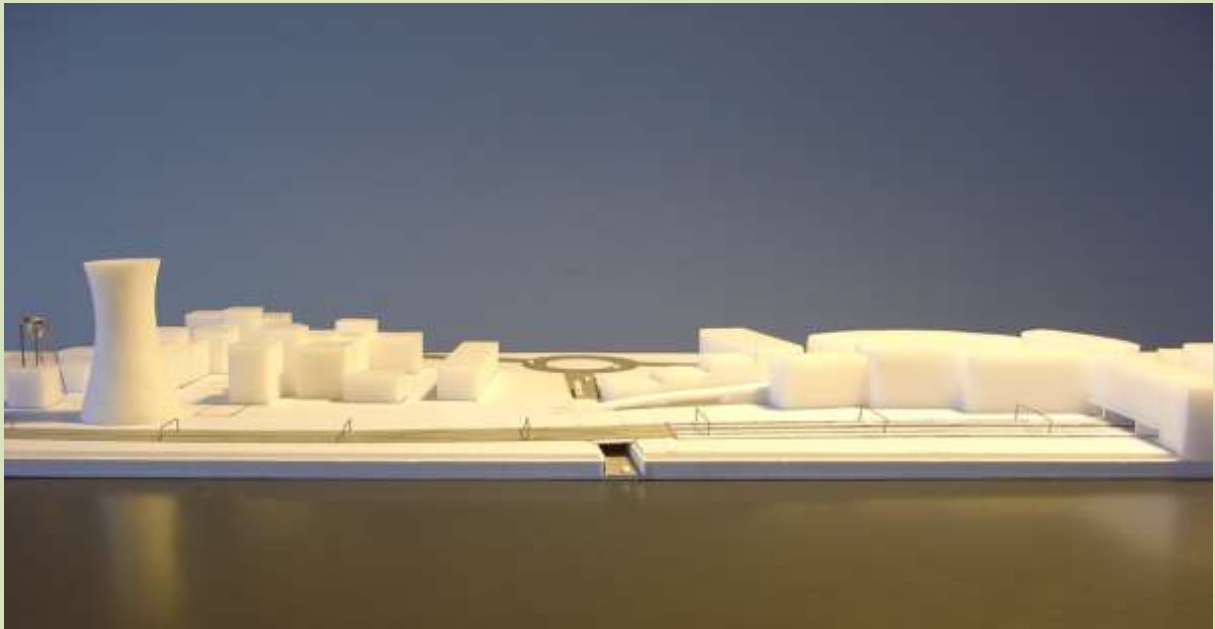
Zo dicht bij het station zou dit voor bezoekers en bewoners van Heerlen een begin kunnen zijn van een tijdreis door een stad die herinnering aan het verleden verdient.

De naam van dit project is : ***Mijnkwartier.***

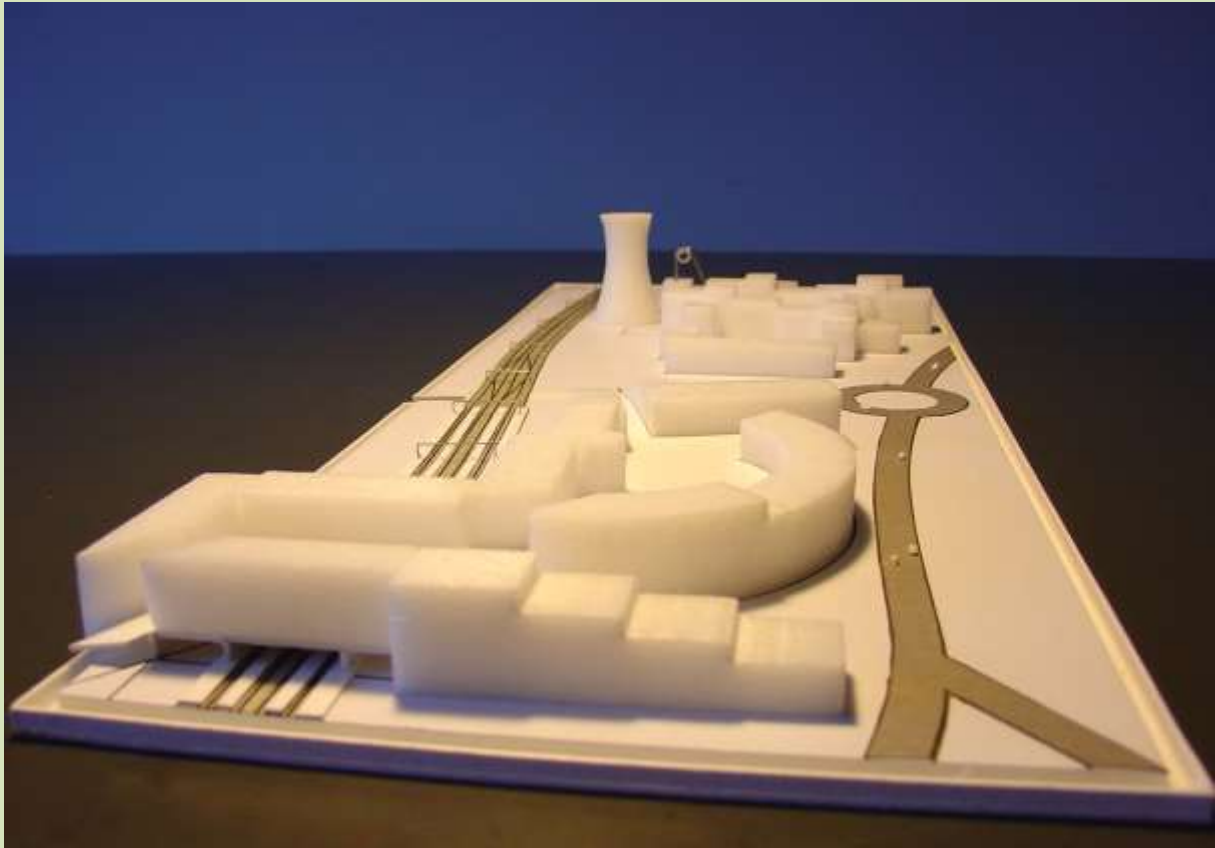
Door het weghalen van 4 van de 20 kantoordelen van het voormalige C.B.S. gebouw ontstaat er een openbaar plein, komt het monumentale Liftschachtgebouw vrij te staan en krijgt de nieuwe koeltoren zijn positie.

7.

Het **Mijnkwartier** wordt door de nieuwe verbindingen vanuit de omgeving gemakkelijk bereikbaar.

8.

Medewerking en samenwerking te zoeken met:

- *Internationale Bau Ausstellung - IBA
- *Dutch State Mines - DSM
- *De Ontwikkelaar(s) van het voormalige CBS gebied.
- *De Gemeente Heerlen.
- *Het Stadsarchief Heerlen.
- *Het Mijnmuseum.
- *Energetische experts.
- *Bouwkundig adviseurs.
- *Banken en Verzekeraars.

12 December 2014

Hans Fransen.

Hansfransenarchitectuur@telfort.nl

**Glück auf
Mijnkwartier**

met dank aan Ad Fransen

